

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE

RKR-61-8/14/PP- 7/14

Kraków, dnia 13 listopada 2014 r.

DECYZJA NR RKR - 25/2014

I.

Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 oraz stosownie do art. 33 ust. 4-6 *ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.), po przeprowadzeniu - wszczętego z urzędu - postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

po uprawdopodobnieniu stosowania przez Incomaxx Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie **praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów**, polegających na:

1. stosowaniu we wzorcach umowy stosowanych w obrocie z konsumentami:

A. „*Umowa o pożyczkę gotówkową nr .....*”

B. „*Oświadczenie pożyczkobiorcy*”

postanowienia o treści:

„*Świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie nieprawdziwego oświadczenia, oświadczam, że posiadam dochody lub zgromadzone środki finansowe wystarczające do spłaty kwoty pożyczki wraz z odsetkami maksymalnymi i opłatami odsetkowymi, wynikającymi z niniejszej umowy.*”

sugerującego, że zawarcie umowy pożyczki przez konsumenta niespełniającego warunku będącego przedmiotem oświadczenia zawartego w tym postanowieniu stanowi przestępstwo podlegające odpowiedzialności karnej, co może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i 2 *ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym* (Dz.U. Nr 171, poz. 1206), oraz godzić w zbiorowe interesy konsumentów, a przez to naruszać art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 3 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*,

2. naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom w umowach o kredyt konsumencki rzetelnych, prawdziwych i pełnych informacji o:

- stopie oprocentowania kredytu;
- terminie, sposobie i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek oraz kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym, w przypadku odstąpienia od umowy;
- prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem;
- organie właściwym w sprawach ochrony konsumentów,

co jest sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 6, 15, 16 i 21 *ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim* (Dz.U. nr 126, poz. 715, z późn. zm.) oraz może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*,

3. naruszeniu obowiązku podawania w reklamie zamieszczanej na stronie internetowej www.gotowkadomowka.pl w sposób jasny, jednoznaczny i zrozumiały, w oparciu o reprezentatywny przykład, informacji o:

- stopie oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu,
- rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania,
- czasie obowiązywania umowy,
- całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta,

co jest sprzeczne z art. 7 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 i 2 *ustawy o kredycie konsumenckim* oraz może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*,

4. naruszeniu obowiązku wręczenia konsumentowi przy zawarciu umowy o kredyt konsumencki wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy, co jest sprzeczne z art. 53 ust. 3 *ustawy o kredycie konsumenckim* oraz może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*,

oraz **po zobowiązaniu się przez Incomaxx Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie** do podjęcia następujących działań, zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom:

1) w odniesieniu do naruszenia o którym mowa w pkt I.1 - zaniechanie stosowania we wzorcach umowy stosowanych w obrocie z konsumentami postanowienia, o którym mowa w pkt I.1, poprzez:

- usunięcie postanowienia o którym mowa w pkt I.1. z wzorca umowy o kredyt konsumencki, o którym mowa w pkt I.1.A.
- wystąpienie do stron umów o kredyt konsumencki, które nie zostały wykonane na dzień wydania niniejszej decyzji, z propozycją zmiany tych umów, polegającej na usunięciu z nich postanowienia, o którym mowa w pkt I.1.
- zaniechanie stosowania formularza oświadczenia, o którym mowa w pkt I.1.B,
- pisemne poinformowanie stron umów o kredyt konsumencki, które nie zostały wykonane na dzień wydania niniejszej decyzji, o zaniechaniu stosowania formularza oświadczenia, o którym mowa w pkt I.1.B,

2) w odniesieniu do naruszenia, o którym mowa w pkt I.2. - wprowadzenie do wzorca umowy o pożyczkę gotówkową następujących postanowień:

- *„Pożyczkobiorca ma prawo odstąpienia od niniejszej umowy pożyczki w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia, bez podania przyczyny, na podstawie pisemnego oświadczenia, którego wzór stanowi załącznik do niniejszej umowy. Termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli pożyczkobiorca przed jego upływem złoży na piśmie oświadczenie o odstąpieniu, którego wzór otrzymał przy zawarciu umowy, na adres pożyczkodawcy wskazany we wzorze oświadczenia. Dla zachowania terminu wystarczające jest wysłanie oświadczenia o odstąpieniu od umowy przed upływem jego terminu. W razie odstąpienia od umowy przez pożyczkobiorcę, pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy pożyczki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia spłaty pożyczki. Kwota odsetek, o których mowa w zdaniu poprzedzającym wynosi ..... zł w stosunku dziennym. Pożyczkobiorca niezwłocznie zwraca pożyczkodawcy kwotę pożyczki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy pożyczki. Dniem zwrotu kwoty pożyczki jest dzień przekazania środków pieniężnych pożyczkodawcy przez pożyczkobiorcę.”*

- „Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w umowie. W takim przypadku całkowity koszt pożyczki ulegnie obniżeniu o koszty należne za okres, o który skrócono czas obowiązywania Umowy. Pożyczkodawca nie zastrzega prowizji za dokonanie przez pożyczkobiorcę spłaty pożyczki przed terminem. W przypadku wcześniejszej spłaty całości pożyczki, rozliczenie pożyczki nastąpi w terminie 14 dni od tej daty.”,
- „Organem właściwym w sprawach z zakresu ochrony konsumentów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów”,

oraz pisemne wystąpienie do stron umów o kredyt konsumencki, które nie zostały wykonane na dzień wydania niniejszej decyzji:

- z propozycją zmiany tych umów, polegającą na wprowadzeniu do nich powyższych postanowień,
  - z rzetelną, prawdziwą i pełną informacją o stopie oprocentowania ich pożyczki,
- 3) w odniesieniu do naruszenia, o którym mowa w pkt I.3.:

- wprowadzenie do kalkulatora zamieszczonego na stronie internetowej przedsiębiorcy w domenie www.gotowkadomowka.pl następujących treści, pojawiających się po ustawieniu wyboru parametrów „Ile pieniędzy chcesz pożyczyć” oraz „Na jak długo” - dla wybranego przez odwiedzającego stronę reprezentatywnego przykładu pożyczki:
  - informacji o stopie procentowej w polu „Stopa procentowa”,
  - informacji o całkowitym koszcie kredytu w polu „Koszty i opłaty” wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu na „Opłatę przygotowawczą”, „Kwotę odsetek”, „Opłatę za obsługę pożyczki w domu” oraz „Koszt zabezpieczenia”,
  - informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania kredytu w polu „Rzeczywista roczna stopa oprocentowania pożyczki”,
- usunięcie uwagi o treści „Minimalny termin spłaty pożyczki to 30 dni” oraz zmiana nazwy pola „Łączny koszt kredytu” na „Całkowita kwota do zapłaty”,
- pisemne poinformowanie w sposób jasny, jednoznaczny i zrozumiały stron umów o kredyt konsumencki, które nie zostały wykonane na dzień wydania niniejszej decyzji, o prawidłowych danych dotyczących tych umów: stopie oprocentowania kredytu, całkowitym koszcie kredytu wraz z wyodrębnieniem uwzględnionych w nim opłat; rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania kredytu; czasie obowiązywania umowy; całkowitej kwocie do zapłaty,

4) w odniesieniu do naruszenia, o którym mowa w pkt I.4.:

- wprowadzenie do stosowania i wręczanie pożyczkobiorcom każdorazowo przy zawieraniu umowy o kredyt konsumencki formularza odstąpienia od umowy zatytułowanego „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy pożyczki” o treści:
„Niniejszym oświadczam, że odstępuję od umowy pożyczki _____ (numer umowy) z dnia _____ (data zawarcia umowy) zawartej z Incomaxx Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (Pożyczkodawca). Oświadczam, że w związku z odstąpieniem od umowy pożyczki zwrócę Pożyczkodawcy niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia odstąpienia, kwotę pożyczki wraz z odsetkami za okres od dnia wypłaty do dnia spłaty pożyczki.”
- przedłożenie stronom umów, które nie zostały wykonane na dzień wydania niniejszej decyzji, powyższego formularza odstąpienia od umowy wraz z informacją o jego wprowadzeniu do stosowania,

nakłada się na przedsiębiorcę obowiązek wykonania tego zobowiązania, w terminie do dnia 1 grudnia 2014 r.

II.

Na podstawie art. 28 ust. 3 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* oraz stosownie do art. 33 ust. 4-6 tej *ustawy*

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

nakłada się na Incomaxx Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie **obowiązek złożenia sprawozdania z realizacji wykonania przyjętego zobowiązania**, w terminie do dnia 17 grudnia 2014 r., zawierającego:

- 1) kopie trzech umów o kredyt konsumencki zawartych na podstawie zmienionego wzorca umowy, wraz z wszystkimi formularzami wręczonymi konsumentom przy zawieraniu tych umów,
- 2) wydruk zmienionej strony internetowej przedsiębiorcy w domenie www.gotowkadomowka.pl w części prezentującej przykładowe informacje dla reprezentatywnego kredytu,
- 3) kopie trzech wystąpień do stron umów o kredyt konsumencki, które nie zostały wykonane na dzień wydania niniejszej decyzji, z propozycją zmiany tych umów, wraz z informacjami, o których mowa w pkt I.1)-I.4),
- 4) informację o ilości stron umów, które nie zostały wykonane na dzień wydania niniejszej decyzji, którym:
  - a) doręczono propozycje zmiany umów oraz informacje, o których mowa w pkt I.1)-I.4),
  - b) nie doręczono propozycji zmiany umów oraz informacji, o których mowa w pkt I.1)-I.4), wraz z wyjaśnieniem przyczyn takiego stanu rzeczy.

UZASADNIENIE

Prezes UOKiK przeprowadził postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy działania przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Ruben Mkrтчhyan Bax w Krakowie lub innych przedsiębiorców świadczących usługi pod znakiem „Gotówka Domówka” nie odbywają się z naruszeniem przepisów uzasadniającym wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach.

W toku ww. postępowania Prezes UOKiK ustalił, że działalność w zakresie udzielania kredytów konsumenckich (dalej również: „pożyczek”, „pożyczek gotówkowych”) pod znakiem „Gotówka Domówka” prowadzona jest przez przedsiębiorcę działającego pod firmą Incomaxx Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (dalej również: „Incomaxx”, „przedsiębiorca”), natomiast przedsiębiorca prowadzący działalność pod nazwą Ruben Mkrтчhyan Bax jest jednym z agentów, zawierających umowy w imieniu Incomaxx i na zasadach określonych przez tego przedsiębiorcę.

Na podstawie ustaleń dokonanych w toku postępowania wyjaśniającego Prezes UOKiK postanowieniem nr RKR-129/2014 w dniu 25 lipca 2014 r. wszczął postępowanie pod zarzutami stosowania przez Incomaxx praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w zakresie opisanym w sentencji niniejszej decyzji. Postanowieniem nr RKR-130/2014 w dniu 25 lipca 2014 r. zaliczono w poczet materiału dowodowego dokumenty i wyjaśnienia uzyskane w toku ww. postępowania wyjaśniającego. Pismem z dnia 25 lipca 2014 r. Incomaxx został zawiadomiony o wszczęciu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Strona ustosunkowała się do przedstawionych zarzutów w piśmie z dnia 13 sierpnia 2014 r., uznając za uprawdopodobnione stosowanie przez nią praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie przedstawionych zarzutów. Jednocześnie strona zobowiązała się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym naruszeniom oraz wniosła o wydanie decyzji na podstawie art. 28 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, nakładającej na nią obowiązek wykonania tego zobowiązania. W piśmie z dnia 25 września 2014 r. strona zmodyfikowała zobowiązanie do podjęcia deklarowanych działań, uwzględniając uwagi organu ochrony konsumentów, przedstawione w odniesieniu do poprzedniej propozycji.

Pismem z dnia 22 października 2014 r. Prezes UOKiK zawiadomił przedsiębiorcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny

Incomaxx Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie jest wpisany pod numerem KRS 0000397283 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy.

Przedsiębiorca udziela pożyczek gotówkowych - tzw. „chwilówki”, udzielane na okres 30 dni - zarówno bezpośrednio, jak i za pośrednictwem agentów, działających na podstawie umowy agencyjnej.

Na potrzeby działalności w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych Incomaxx opracował i stosuje następujące wzorce umów:

- umowa o pożyczkę gotówkową,
- oświadczenie pożyczkobiorcy,
- deklaracja wekslowa,
- weksel in blanco,
- formularz informacyjny,
- umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie.

Wzorce te są stosowane również przez agentów Incomaxx, którzy prowadzą działalność stosownie do know-how opracowanego i przekazanego im przez Incomaxx na podstawie umowy agencyjnej. Wzorce zostały zmodyfikowane przez przedsiębiorcę w toku postępowania wyjaśniającego, to jest z dniem 7 listopada 2013 r. Wzorce - stosowane przed tą datą oraz od tej daty - nie różnią się między sobą w zakresie objętym zarzutami sformułowanymi w niniejszym postanowieniu. W ramach prowadzonej działalności przedsiębiorca posługuje się także stroną internetową w domenie www.gotowkadamowka.pl, na której reklamuje oferowany przez siebie pożyczki gotówkowe.

praktyka o której mowa w pkt I.1. sentencji decyzji

W stosowanym przez Incomaxx wzorcu umowy o pożyczkę gotówkową oraz w osobnym oświadczeniu klienta, jako pożyczkobiorcy, składają następujące oświadczenie:

„Świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie nieprawdziwego oświadczenia, oświadczam, że posiadam dochody lub zgromadzone środki finansowe wystarczające do

splaty kwoty pożyczki wraz z odsetkami maksymalnymi i opłatami odsetkowymi, wynikającymi z niniejszej umowy.”

Oświadczenie to może, w ocenie organu ochrony konsumentów, sugerować, że zawarcie umowy pożyczki przez konsumenta niespełniającego warunku będącego przedmiotem oświadczenia zawartego w tym postanowieniu stanowi przestępstwo podlegające odpowiedzialności karnej z tytułu złożenia fałszywego oświadczenia.

W toku postępowania Incomaxx zobowiązał się do:

- usunięcia tego postanowienia ze stosowanego przez przedsiębiorcę wzorca umowy o pożyczkę gotówkową,
- wystąpienia do stron umów o pożyczkę gotówkową, które nie zostały wykonane, z propozycją zmiany tych umów, polegającej na usunięciu z nich tego postanowienia,
- zaniechanie stosowania formularza zawierającego oświadczenie o tej treści,
- pisemnego poinformowania stron umowy o pożyczkę gotówkową, które nie zostały wykonane, o odstąpieniu od stosowania formularza oświadczenia.

praktyka o której mowa w pkt 1.2. sentencji decyzji

Stosowany przez przedsiębiorcę wzorec umowy o pożyczkę gotówkową, oraz zawierane na jego podstawie umowy z konsumentami, nie zawierają informacji o:

- terminie, sposobie i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek oraz kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym, w przypadku odstąpienia od umowy;
- prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem;
- organie właściwym w sprawach ochrony konsumentów.

Natomiast informacje o stopie oprocentowania kredytu udzielane są w sposób nierzetelny, sprzeczny - np. mają miejsce przypadki, w których w jednym miejscu umowy (w znajdującej się w jej treści tabeli, stanowiącej integralną część umowy) stopa oprocentowania podawana jest w wysokości 16 %, a w innym miejscu tej samej umowy (w pkt 2) stopa procentowa określona jest w wysokości 18 %.

W toku postępowania Incomaxx zobowiązał się wprowadzić do wzorca umowy o pożyczkę gotówkową, na podstawie którego zawiera umowy z konsumentami, następujące postanowienia, zawierające brakujące informacje:

- *„Pożyczkobiorca ma prawo odstąpienia od niniejszej umowy pożyczki w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia, bez podania przyczyny, na podstawie pisemnego oświadczenia, którego wzór stanowi załącznik do niniejszej umowy. Termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli pożyczkobiorca przed jego upływem złoży na piśmie oświadczenie o odstąpieniu, którego wzór otrzymał przy zawarciu umowy, na adres pożyczkodawcy wskazany we wzorze oświadczenia. Dla zachowania terminu wystarczające jest wysłanie oświadczenia od odstąpienia od umowy przed upływem jego terminu. W razie odstąpienia od umowy przez pożyczkobiorcę, pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy pożyczki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia spłaty pożyczki. Kwota odsetek, o których mowa w zdaniu poprzedzającym wynosi ..... zł w stosunku dziennym. Pożyczkobiorca niezwłocznie zwraca pożyczkodawcy kwotę pożyczki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy pożyczki. Dniem zwrotu kwoty pożyczki jest dzień przekazania środków pieniężnych pożyczkodawcy przez pożyczkobiorcę.”*

- „Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w umowie. W takim przypadku całkowity koszt pożyczki ulegnie obniżeniu o koszty należne za okres, o który skrócono czas obowiązywania Umowy. Pożyczkodawca nie zastrzega prowizji za dokonanie przez pożyczkobiorcę spłaty pożyczki przed terminem. W przypadku wcześniejszej spłaty całości pożyczki, rozliczenie pożyczki nastąpi w terminie 14 dni od tej daty.”
- „Organem właściwym w sprawach z zakresu ochrony konsumentów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów”,

Przedsiębiorca zobowiązał się także wystąpić na piśmie do pożyczkobiorców z propozycją zmiany zawartych z nimi umów, które nie zostały wykonane na dzień wydania niniejszej decyzji, polegającą na wprowadzeniu do nich powyższych postanowień, a także przekazać im rzetelną, prawdziwą i pełną informację o rzeczywiście obowiązującej ich stopie oprocentowania kredytu.

praktyka o której mowa w pkt I.3. sentencji decyzji

Incomaxx w swojej działalności posługuje się - m.in. dla celów reklamowych - stroną internetową w domenie www.gotowkadomowka.pl. Na stronie głównej przedsiębiorca udostępnia dane liczbowe dotyczące oferowanych przez niego pożyczek w formie kalkulatora zawierającego pola:

- „Ile pieniędzy chcesz pożyczyć”
- „Na jak długo”
- „Łączny koszt kredytu”
- „Koszty i opłaty”
- „Kwota pożyczki”.

Pole „Ile pieniędzy chcesz pożyczyć” jest wypełniane przez klienta metodą wyboru z listy rozwijalnej, spośród kwot od 200 zł do 2000 zł. Pole „Na jak długo” jest wypełniane przez klienta metodą wyboru z listy rozwijalnej, przy czym jest w niej dostępna tylko jedna opcja - „30 dni”. Po ustawieniu wyboru tych dwóch parametrów kalkulator oblicza i wyświetla w pozostałych polach - dla wybranego przez odwiedzającego stronę reprezentatywnego przykładu pożyczki - informacje o całkowitej kwocie do zapłaty (w polu „Łączny koszt kredytu”), w tym jest ona podana również w rozbiciu na koszty i opłaty oraz kwotę pożyczki.

Powyższy kalkulator nie podaje natomiast w wyświetlanych przykładach informacji o stopie procentowej oraz o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania pożyczki. Informacja o czasie obowiązywania umowy pożyczki jest podana w sposób niejednoznaczny - w polu „Na jak długo” dostępna jest tylko opcja „30 dni”, natomiast przy kwocie wyświetlanej poniżej pola „Łączny koszt kredytu” zamieszczony jest odnośnik do uwagi o treści: „Minimalny termin spłaty pożyczki to 30 dni”. Zamieszczone informacje mogą zatem budzić wątpliwości, co do okresu obowiązywania umowy - czy jest to okres 30 dni, czy też okres 30 dni lub dłuższy. Natomiast w polu zatytułowanym „Łączny koszt kredytu” wyświetlana jest kwota stanowiąca sumę kwoty pożyczki i jej kosztów, które to składniki sumy wyszczególnione są w dwóch sąsiednich polach. Pozycja ta zawiera zatem w istocie informację o „całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta”, w rozumieniu art. 5 pkt 7 *ustawy o kredycie konsumenckim*. Stosowane przez przedsiębiorcę oznaczenie tego pola może natomiast sugerować, że zawiera ono informację o „całkowitym koszcie kredytu”, który jest odrębnym parametrem pożyczki, zdefiniowanym w art. 5 pkt 6 *ustawy o kredycie konsumenckim*.

W toku postępowania Incomaxx zobowiązał się:

- wprowadzić do kalkulatora zamieszczonego na stronie głównej w domenie www.gotowkadomowka.pl następujących treści, pojawiających się po ustawieniu wyboru parametrów „Ile pieniędzy chcesz pożyczyć” oraz „Na jak długo” - dla wybranego przez odwiedzającego stronę reprezentatywnego przykładu pożyczki:
  - informację o stopie procentowej w polu „*Stopa procentowa*”,
  - informację o całkowitym koszcie pożyczki w polu „*Koszty i opłaty*” wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie pożyczki na „*opłatę przygotowawczą*”, „*kwotę odsetek*”, „*opłatę za obsługę pożyczki w domu*” oraz „*koszt zabezpieczenia*”,
  - informację o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania kredytu w polu „*Rzeczywista roczna stopa oprocentowania pożyczki*”,
- usunąć uwagi o treści „*Minimalny termin spłaty pożyczki to 30 dni*” oraz zmienić nazwę pola „*Łączny koszt kredytu*” na „*Całkowita kwota do zapłaty*”,
- pisemnie poinformować w sposób jasny, jednoznaczny i zrozumiały strony umów o pożyczkę gotówkową, które nie zostały wykonane, o prawidłowych danych dotyczących tych umów, w zakresie: stopy oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnionych całkowitym koszcie kredytu; rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania kredytu; czasu obowiązywania umowy; całkowitej kwoty do zapłaty.

praktyka o której mowa w pkt I.4. sentencji decyzji

W toku postępowania ustalono, że przedsiębiorca zawierając umowy pożyczki z konsumentami nie doręcza im - wbrew ustawowemu obowiązkowi - wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy, który powinien być wręczany konsumentom przy zawieraniu umów. Wręczenie takiego formularza pożyczkobiorcy znacznie ułatwia poinformowanie konsumenta o przysługującym mu ustawowym uprawnieniu do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki oraz skorzystanie z tego uprawnienia.

W toku postępowania przedsiębiorca opracował i przedłożył wzorzec formularza odstąpienia od umowy zatytułowanego „*Oświadczenie o odstąpieniu od umowy pożyczki*” o treści:

„Niniejszym oświadczam, że odstępuję od umowy pożyczki _____ (numer umowy) z dnia _____ (data zawarcia umowy) zawartej z Incomaxx Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa z siedzibą w Krakowie (Pożyczkodawca).

Oświadczam, że w związku z odstąpieniem od umowy pożyczki zwrócę Pożyczkodawcy niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia odstąpienia, kwotę pożyczki wraz z odsetkami za okres od dnia wypłaty do dnia spłaty pożyczki.”

oraz zobowiązał się do wręczania go każdorazowo pożyczkobiorcom przy zawieraniu umów. Formularz zawiera także dane adresowe Incomaxx. Przedsiębiorca zobowiązał się również doręczyć ten formularz w terminie 14 dni od daty wydania w tej sprawie decyzji stronom umów już zawartych, które nie zostały wykonane na dzień wydania decyzji.

Na podstawie dokonanych ustaleń, Prezes UOKiK zważył, co następuje.

Treść art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów, podejmowanej w interesie publicznym. Oznacza to, że warunkiem koniecznym do

uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w tej *ustawie* jest zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców - naruszając jej przepisy – stanowią potencjalne zagrożenie interesu publicznego. Niniejsze postępowanie dotyczyło warunków umów pożyczki zawieranych przez Incomaxx z klientami z nieograniczonego kręgu adresatów, posiadającymi status konsumentów. W ocenie Prezesa UOKiK rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy zawarli, mogli zawrzeć lub zawrą z przedsiębiorcą umowę pożyczki. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów, co oznacza, iż każde naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem w niniejszej sprawie uzasadnione było podjęcie przez Prezesa UOKiK działań przewidzianych w *ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów*. W tym stanie rzeczy przyjąć należy, iż do oceny stanu faktycznego niniejszej sprawy zastosowanie mają przepisy w/w *ustawy*, a dotyczące jej postępowanie było prowadzone w interesie publicznym.

Stosownie do treści art. 24 ust. 2 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* – „przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy”. Natomiast, stosownie do art. 28 ust. 1 tej *ustawy*: „jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań”.

W związku z powyższym dla zastosowania art. 28 *ustawy o ochronie konkurencji konsumentów* zachodzi w niniejszej sprawie konieczność uprawdopodobnienia naruszenia przez Incomaxx art. 24 *ustawy*. Wymaga to uprawdopodobnienia łącznego zaistnienia następujących przesłanek:

- kwestionowane działania są działaniami przedsiębiorcy,
- działania te mają bezprawny charakter,
- działania te naruszają zbiorowe interesy konsumentów.

strona jako przedsiębiorca

Zgodnie z art. 4 pkt. 1 *ustawy o ochronie konkurencji konsumentów* przez przedsiębiorcę rozumie się m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Stosownie do art. 4 ust. 1 *ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej* (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 672, z późn. zm.) przedsiębiorcą jest m.in. jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Stroną w niniejszej sprawie jest przedsiębiorca prowadzący we własnym imieniu działalność gospodarczą, działający w formie spółki komandytowej, to jest jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej, ale posiadającej na mocy odrębnej ustawy zdolność prawną, wpisany rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Podmiot ten jest zatem bezspornie przedsiębiorcą w rozumieniu *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*.

bezprawność działań przedsiębiorcy

Odnosząc się do kolejnej z przesłanek - bezprawności działań przedsiębiorcy - stwierdzić należy, iż bezprawność rozumie się jako sprzeczność zachowania danego podmiotu z przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego. Chodzi tu mianowicie o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym, jako całością. Jako „bezprawne” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny: zabronione i zagrożone sankcją karną, czyny zabronione pod sankcjami dyscyplinarnymi, czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym. *„Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia przeto bezprawności działania wystarczy ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa.”*¹. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, tzn. niezależnym od wystąpienia szkody, czy zaistnienia zamiaru po stronie podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Przepisy *ustawy o ochronie konkurencji konsumentów* nie definiują pojęcia bezprawności działań przedsiębiorcy, w związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem. W niniejszej sprawie bezprawność zakwestionowanych działań przedsiębiorcy wynika z ich sprzeczności z przepisami: *ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym* (Dz.U. Nr 171, poz. 1206) oraz *ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim* (Dz.U. nr 126, poz. 715, z późn. zm.).

bezprawność praktyki, o której mowa w pkt I.1.

W dokumentach stosowanych w obrocie z konsumentami Incomaxx stosuje oświadczenia składane przez pożyczkobiorców o treści:

„Świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie nieprawdziwego oświadczenia, oświadczam, że posiadam dochody lub zgromadzone środki finansowe wystarczające do spłaty kwoty pożyczki wraz z odsetkami maksymalnymi i opłatami odsetkowymi, wynikającymi z niniejszej umowy.”

Stosownie do art. 1 § 1 *ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. kodeks karny* (Dz.U. z 1997 r. nr 88, poz. 553, z późn. zm.) odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto popełnia czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia.

Zgodnie z art. 233 *kodeksu karnego* odpowiedzialności karnej podlega zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, a regulujące tą kwestię przepisy stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej. W doktrynie wyjaśnia się tą kwestię następująco: *„Przestępstwa fałszywych zeznań można dopuścić się jedynie w postępowaniu sądowym (cywilnym, karnym, w sprawach gospodarczych, z zakresu prawa pracy itp.) albo w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy. Należy do*

¹ Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz., pr. zb. pod red. J. Szwaji, CH BECK, 2000, s.117 – 118.

nich zaliczyć postępowanie przygotowawcze w sprawach karnych, postępowanie administracyjne, podatkowe, karno-skarbowe, dyscyplinarne, a także postępowanie przed sejmową komisją śledczą (...). Zgodnie z art. 233 § 6, przepisy o fałszywych zeznaniach stosuje się odpowiednio do fałszywych oświadczeń złożonych w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, jeżeli przepis ustawowy dotyczący tego postępowania wyraźnie przewiduje odebranie oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.”². Zarówno przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, jak i przepisy innych ustaw, nie przewidują możliwości odbierania przez firmy pożyczkowe od swoich klientów oświadczeń na temat ich sytuacji majątkowej pod rygorem odpowiedzialności karnej. Stosowania zakwestionowanego oświadczenia nie uzasadnia także regulacja zawarta w art. 286 kodeksu karnego, ustanawiająca odpowiedzialność karą za czyny polegające na:

- doprowadzeniu innej osoby, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem za pomocą wprowadzenia jej w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania,
- żądaniu korzyści majątkowej w zamian za zwrot bezprawnie zabranej rzeczy.

Hipoteza zawarta w przepisach art. 286 kodeksu karnego dotyczy zatem innej sytuacji (tzw. przestępstwo oszustwa), niż w przypadku przestępstwa, o którym mowa w art. 233 § 6 kodeksu karnego (złożenie fałszywego oświadczenia) do którego nawiązuje zakwestionowane postanowienie. Pociągnięcie osoby do odpowiedzialności karnej przewidzianej w tych przepisach wymaga zaistnienia różnych przesłanek. Odpowiedzialność karą należy także odróżnić przy tym od odpowiedzialności cywilno-prawnej strony stosunku o charakterze zobowiązaniowym. Jak zauważono w orzecznictwie: „Podstawowym kryterium rozgraniczającym oszustwo od niewywiązania się ze zobowiązania o charakterze cywilno-prawnym (...) jest istnienie w chwili zawierania umowy wymaganego przez przepis karny zamiaru bezpośredniego o szczególnym zabarwieniu. Nie każda przecież, nawet nierzetelna realizacja stosunku zobowiązaniowego, oznacza automatycznie zrealizowanie znamion oszustwa”³.

Zbliżoną kwestię - sugerowania odpowiedzialności karnej, w tym przypadku w pismach kierowanych do klientów firmy pożyczkowej w toku windykacji należności - rozpatrywał w innej sprawie również Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który stwierdził m.in. „należało krytycznie ocenić niekwestionowaną praktykę powoda, polegającą na zamieszczaniu w pismach kierowanych do konsumentów informacji dotyczących możliwości złożenia do prokuratury zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez dłużnika. Przekonywając Prezes UOKiK powołał wzory pism [...], w których jest o tym mowa, bez podania nazwy przestępstwa, za to ze wskazaniem zagrożenia poprzez podanie wymiaru kary pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat. Nie ma podstaw do domniemania, że dłużnicy dopuścili się naruszenia prawa karnego i faktycznie grozi im odpowiedzialność karna. Intencja ich zastraszenia poprzez kierowanie pism o tak określonej treści jest, w ocenie Sądu, oczywista.”⁴

Zakwestionowana praktyka może zatem wprowadzać w błąd i wpływać na zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta na etapie wykonywania kontraktu lub po zakończeniu jego wykonywania, co może wyczerpywać znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej. Aby dokonać oceny, czy działanie przedsiębiorcy może w istotny sposób zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta po zawarciu umowy, trzeba ustalić model przeciętnego konsumenta w danej sprawie. Stosownie do art. 2 pkt 8 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym przez przeciętnego konsumenta rozumie

² A. Marek, Kodeks karny. Komentarz., LEX, 2010, komentarz do art. 233.

³ wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 listopada 2008 r. (sygn. akt II AKa 167/08).

⁴ wyrok Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 20 lutego 2007 r. (sygn. akt. XVII AmA 95/05).

się konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany, uważny i ostrożny. Z jednej strony można więc wymagać od niego pewnego stopnia wiedzy i orientacji w rzeczywistości, ale z drugiej nie można uznać jego wiedzy za kompletną i profesjonalną, gdyż konsument ma prawo pewnych rzeczy nie wiedzieć lub nie potrafić. Dlatego ma prawo do uzyskiwania od przedsiębiorcy rzetelnych informacji dotyczących m.in. umowy łączącej go z przedsiębiorcą, przekazywanych w sposób niewprowadzający w błąd. Przeciętny konsument, klient firmy pożyczkowej, w ocenie Prezesa UOKiK nie posiada dostatecznej wiedzy, aby samodzielnie ocenić charakter i skutki prawne złożenia zakwestionowanego w niniejszym postępowaniu oświadczenia, w tym zweryfikować udzielane mu na ten temat informacje przez przedsiębiorcę. Wprowadzenie konsumenta w błąd w tym zakresie może zniekształcić jego zachowanie w odniesieniu do działań przedsiębiorcy podejmowanych wobec niego po zawarciu umowy, w szczególności na etapie windykacji wynikających z niej należności. Działanie to należy zakwalifikować jako sprzeczne z dobrymi obyczajami, a jako takie uznaje się w doktrynie *działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności (...) czyli takie działanie, które potocznie określone jest jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania.*⁵

Zgodnie z art. 4 ust. 1 i 2 *ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym*:

- praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu.
- za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd oraz agresywną praktykę rynkową, a także stosowanie sprzeczne z prawem kodeksu dobrych praktyk, jeżeli działania te spełniają przesłanki określone w ust. 1,

a zgodnie z art. 3 tej *ustawy* stosowanie nieuczciwych praktyk rynkowych jest zakazane.

Wobec powyższego należy uznać za uprawdopodobnione, że działanie przedsiębiorcy o którym mowa w pkt I.1. decyzji stanowi nieuczciwą praktykę rynkową i narusza zakaz stosowania takich praktyk, a jako takie jest bezprawne.

bezprawność praktyk, o których mowa w pkt I.2-I.4.

Bezprawność pozostałych działań Incomaxx, zakwestionowanych w niniejszym postępowaniu, wynika z ich sprzeczności z szczegółowymi regulacjami dotyczącymi prowadzonej przez przedsiębiorcę działalności - przepisami *ustawy o kredycie konsumenckim*.

Art. 30 *ustawy o kredycie konsumenckim* wymienia elementy, jakie powinna zawierać umowa o kredyt konsumencki. Należą do nich m.in. (art. 30 ust. 1 pkt 6, 15, 16 i 21) informacje o:

- stopie oprocentowania kredytu;
- terminie, sposobie i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek, oraz kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym, w przypadku odstąpienia od umowy;
- prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem;
- organie właściwym w sprawach ochrony konsumentów.

⁵ K. Pietrzykowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2002 r., s. 804.

Jak opisano w części ustalającej decyzji - informacje o stopie oprocentowania kredytu udzielane są w umowach zawieranych przez Incomaxx z pożyczkobiorcami w sposób nierzetelny (różne wartości stopy procentowej wykazywane w różnych miejscach tej samej umowy), natomiast pozostałych ww. informacji umowy te w ogóle nie zawierają. Uprawdopodobnia to bezprawność praktyki, o której mowa w pkt I.2. sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie natomiast z art. 7 ust. 1 *ustawy o kredycie konsumenckim* kredytodawca lub pośrednik kredytowy w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego zawierających dane dotyczące kosztu kredytu konsumenckiego podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny: stopę oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu, całkowitą kwotę kredytu oraz rzeczywistą roczną stopę oprocentowania. Stosownie do art. 7 ust. 2 pkt 1 i 2 tej *ustawy* kredytodawca, w stosownych przypadkach, zobowiązany jest podać także informacje o czasie obowiązywania umowy oraz całkowitej kwocie do zapłaty oraz wysokości rat, jakie ponieść ma konsument z tytułu zawarcia umowy kredytowej. Wszystkie ww. informacje powinny być oparte, zgodnie z art. 8 ust. 1 *ustawy o kredycie konsumenckim*, na reprezentatywnym przykładzie.

Incomaxx natomiast w swojej działalności posługuje się - m.in. dla celów reklamowych - stroną internetową w domenie www.gotowkadamowka.pl. Jak omówiono to w części ustalającej decyzji - informacje udzielane konsumentom na tej stronie nie spełniają wymogów określonych w ww. przepisach *ustawy o kredycie konsumenckim*. W szczególności niektóre z wymaganych informacji nie są w ogóle podawane (o wysokości stopy procentowej oraz o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania), a inne podawane są w sposób niejasny (o czasie obowiązywania umowy oraz o całkowitej kwocie do zapłaty). Uprawdopodobnia to bezprawność praktyki, o której mowa w pkt I.3. sentencji niniejszej decyzji.

Z kolei zgodnie art. 53 ust. 1 i 3 *ustawy o kredycie konsumenckim*:

- konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy,
- kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany przy zawarciu umowy wręczyć konsumentowi, na trwałym nośniku, wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia, nazwiska (nazwy) i adresu zamieszkania (siedziby).

Wręczenie takiego formularza pożyczkobiorcy znacznie ułatwia skuteczne poinformowanie konsumenta o przysługującym mu ustawowym uprawnieniu do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki oraz skorzystanie przez niego z tego uprawnienia.

W toku postępowania ustalono natomiast, że przedsiębiorca zawierając umowy pożyczki z konsumentami nie doręcza im wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy, który powinien być wręczany konsumentom przy zawieraniu umów. Uprawdopodobnia to bezprawność praktyki, o której mowa w pkt I.4. sentencji niniejszej decyzji.

naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje „zbiorowego interesu konsumentów”, ograniczając się jedynie do sprecyzowania (art. 24 ust. 3), że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Przez godzenie w zbiorowe interesy konsumentów (które może polegać zarówno na naruszeniu zbiorowych interesów konsumentów, jak i na samym zagrożeniu ich naruszenia) należy rozumieć narażenie na uszczerbek interesów znacznej grupy lub wszystkich konsumentów poprzez stosowaną przez przedsiębiorcę praktykę, obejmującą i działania, i zaniechania. Oceniając działanie

przedsiębiorcy przez pryzmat definicji zawartej w art. 24 ust. 2 ww. *ustawy*, należy ustalić, czy jego działania mogą naruszać interesy nieoznaczonego kręgu potencjalnych klientów. Tego typu naruszenie wystąpi wówczas, gdy działania przedsiębiorcy dotyczą zbiorowości i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta, czyli gdy są powszechne. W orzecznictwie ugruntował się pogląd, zgodnie z którym *naruszenie zbiorowych interesów konsumentów ma miejsce wówczas, gdy potencjalną daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach*⁶.

Interes konsumentów należy przy tym rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę na zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę, że określenie stałego czy zamkniętego katalogu interesów konsumentów nie jest ani możliwe, ani zasadne. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest powiązane z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów stricte ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak i prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom dokonywanie transakcji handlowych z przedsiębiorcami przy całkowitym zrozumieniu rzeczywistego sensu ekonomicznego i prawnego dokonywanych czynności, czego przejawem może być m.in. prawo do uzyskania przez konsumenta od przedsiębiorcy rzetelnej informacji, w tym informacji nie wprowadzającej w błąd.

Zdaniem Prezesa UOKiK działania Incomaxx mogą naruszać interesy nieoznaczonego kręgu potencjalnych klientów przedsiębiorcy i jest na nie narażony każdy potencjalny pożyczkobiorca. W rozpatrywanej sprawie mamy więc do czynienia z działaniem mogącym godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

zobowiązanie przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 28 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów*, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej *ustawy*, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes UOKiK może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie.

Po zawiadomieniu o wszczęciu postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów oraz sformułowanych w nim zarzutach, Incomaxx w pierwszym piśmie wyraził gotowość do zmiany zakwestionowanych działań w celu zapobieżenia zarzucanym naruszeniom i przedłożył propozycje konkretnych działań w tym kierunku, polegających na zmianie, usunięciu lub wprowadzeniu stosownych postanowień wzorców umów stosowanych w obrocie z konsumentami, oraz wprowadzeniu wymaganego i zaniechaniu stosowania zakwestionowanego formularza, a także zmodyfikowanie i uzupełnienie informacji zamieszczanych na stronie internetowej przedsiębiorcy. Następnie przedsiębiorca uwzględnił uwagi Prezesa UOKiK zgłoszone w odniesieniu do przedłożonej propozycji i przedłożył odpowiednio zmodyfikowane propozycje działań.

Analizując zmodyfikowane zobowiązanie organ ochrony konsumentów uznał, iż brak jest przeciwwskazań do przyjęcia zobowiązania w omawianym zakresie, gdyż ma ono na celu

---

⁶ wyrok SOKiK z dnia 13 stycznia 2009 r. (sygn. akt XVII Ama 26/08), wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 listopada 2009 r. (sygn. akt VI ACa 539/09).

wyeliminowanie kwestionowanych praktyk, a realizacja zadeklarowanych działań powinna do tego doprowadzić.

W świetle powyższego Prezes UOKiK uznał, że podjęte przez przedsiębiorcę zobowiązanie zmierza bezpośrednio do zapobieżenia zarzucanym naruszeniom art. 24 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* i nałożył na przedsiębiorcę obowiązek wykonania tego zobowiązania, w terminie do dnia 1 grudnia 2014 r.

Wobec tego orzeczono jak w pkt I. sentencji decyzji.

obowiązek złożenia sprawozdania

Stosownie do art. 28 ust. 3 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* w decyzji wydanej na podstawie art. 28 ust. 1 tej *ustawy* Prezes UOKiK nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Zgodnie z tym przepisem Incomaxx został zobowiązany do złożenia - w terminie do dnia 17 grudnia 2014 r. - sprawozdania o realizacji przyjętego zobowiązania.

Wobec tego orzeczono jak w pkt II. sentencji decyzji.

Zważywszy, że stosownie do art. 28 ust. 4 ww. *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* w przypadku wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 nie stosuje się art. 26 oraz 27 i art. 106 ust. 1 pkt 4, z zastrzeżeniem art. 28 ust. 7 tej *ustawy*, Prezes UOKiK nie nałożył na przedsiębiorcę kary pieniężnej z tytułu stosowania praktyk, o których mowa w pkt I. sentencji niniejszej decyzji.

pouczenie

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 *ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 *ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego* (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 101, z późn. zm.) - od niniejszej decyzji stronie przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia, wnoszone za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie, pl. Szczepański 5, 31-011 Kraków.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

otrzymują:

1. adw. Maciej Zaborski, Kancelaria Adwokacka
ul. Wilhelma Feldmana 4/2, 31-130 Kraków
pełnomocnik
Incomaxx sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Krakowie
2. RKR a/a